

Beleidsbegroting 2017

Inclusief Meerjarenraming 2017-2020

Inhoud

INLEIDING	3
1. BELEIDSBEGROTING	5
1.1 Programma's	5
1.1.1 Programma Beschermen inclusief beschermen derden	5
1.1.2 Programma Bevorderen	8
1.1.3 Programma Bewaken	8
1.1.4 Programma Jeugd	9
1.1.5 Programma Additioneel	10
1.2 Paragrafen	14
1.2.1 Paragraaf Bedrijfsvoering	14
1.2.2 Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing	15
1.2.3 Paragraaf Financiering	19
2. FINANCIËLE BEGROTING	20
2.1 Begroting 2017	20
2.2 Meerjarenraming 2017-2020	23
2.3 Financiering 2017-2020	27
2.4 Reserves en voorzieningen 2017-2020	28
BIJLAGE: VERKLARENDE WOORDENLIJST	31

Inleiding

Voor u ligt de beleidsbegroting 2017 waarin de belangrijkste beleidsontwikkelingen en -voornemens uit de kaderbrief 2017 zijn verwerkt. In deze inleiding gaan we in op de waarde van gezondheid van waaruit we de publieke gezondheid nog meer willen verbinden met het lokale sociale domein. Vervolgens gaan we in op het financiële gedeelte van onze begroting. Met de doorgevoerde bezuinigingen in 2015 en 2016 werkt de organisatie, ondersteund door een efficiënt ingerichte bedrijfsvoering, aan een basis pakket van publieke gezondheidstaken.

De waarde van gezondheid

In het leven is gezondheid een belangrijke waarde. Vooral voor ons welbevinden. Het gaat erom dat we ons leven kunnen invullen vanuit de mogelijkheden die we hebben en dat we ons daar goed bij voelen. Het gaat bij gezondheid niet meer om de afwezigheid van ziekte. De definitie van positieve gezondheid omschrijft voorgaande als volgt:

“Gezondheid als het vermogen om je aan te passen en je eigen regie te voeren, in het licht van de sociale, fysieke en emotionele uitdagingen van het leven”.

Deze positieve benadering van gezondheid vormt het vertrekpunt voor onze beleidsvoornemens en de invulling die wij geven aan beleidsontwikkelingen.

De maatschappelijke omgeving waarbinnen wij op het gebied publieke gezondheid en daaraan gerelateerde publieke veiligheid opereren verandert. De beweging die de overheid daarbij maakt is gericht op de inzet van eigen kracht van burgers en er is meer aandacht en inzet voor preventie en inzet op duurzaamheid. Gezondheid kan deze beweging in belangrijke mate ondersteunen. Immers, ongezondheid beïnvloedt bijvoorbeeld de mogelijkheid om te kunnen participeren en omgekeerd helpt participeren om je gezond te voelen. Dit vergroot de noodzaak om de publieke gezondheidstaken te verbinden met de taken in het sociaal domein.

Verbinding publieke gezondheid en sociaal domein

We werken op verschillende manieren aan de verbinding van de publieke gezondheid met het sociaal domein. Dit doen we door actief de maatschappelijke ontwikkelingen en trends te volgen en hier proactief en flexibel op in te spelen. Zo zoekt de jeugdgezondheidszorg (JGZ) voortdurend in elke gemeente naar de beste manier om aan te sluiten bij jeugd- en sociale teams. De JGZ speelt een belangrijke rol in de preventie om tijdig potentiële probleemsituaties te signaleren en op te pakken om ‘erger’ te voorkomen. Daarnaast kan de JGZ bijdragen aan het normaliseren van zorgen van ouders door deze in het juiste perspectief te plaatsen. Ook voeren we waar gewenst de coördinatie van zorg en regie over complexe zorgsituaties.

We spelen in op de toenemende aandacht voor burgers die (ver)minder(d) zelfredzaam zijn: de ouderen of psychiatrisch patiënten en mensen met een (licht) verstandelijke handicap die steeds meer thuis begeleid en behandeld worden. Deze burgers stellen de samenleving en in het bijzonder gemeenten voor uiteenlopende opgaven. Waaronder de opgave om geen groepen/mensen tussen wal en schip te laten vallen.

Van oudsher voert de GGD taken uit die gericht zijn op deze kwetsbare burgers, waaronder de openbare geestelijke gezondheidszorg (OGGz). We stellen deze opgebouwde kennis en expertise graag beschikbaar ten behoeve van de uitvoering van taken in het sociaal domein. Daarnaast werken we samen met onze OGGz-partners en de Drentse centrumgemeenten aan een nieuwe inrichting van de OGGz die aansluit op de verschillende OGGz-structuren in Drenthe.

Een andere ontwikkeling betreft de vergrijzing waardoor de groep kwetsbare ouderen in omvang toeneemt. Naast dat zij een beroep doen op zorg, diensten en voorzieningen, zien we ook de vereenzaming bij hen toenemen. Wij ondersteunen en adviseren gemeenten in hun wettelijke taak om zorg te dragen voor de uitvoering van de ouderengezondheidszorg .

Door het delen en beschikbaar maken van kennis en informatie en deze om te zetten naar adviezen voor gemeenten spelen we in op de groeiende vraag van gemeenten naar (real time) informatie en het benutten van data. Dit vraagt investeringen in onze digitale mogelijkheden.

Ontwikkelingen basistaken Beschermen

Naast veranderingen in onze maatschappelijke omgeving spelen er ook een aantal ontwikkelingen die onze basistaken raken die onder het programma Beschermen vallen. Zo wordt vanaf 2017 'Het Nieuwe Toezicht' kinderopvang gefaseerd ingevoerd. Deze nieuwe wetgeving leidt onder andere tot begrijpelijk opgestelde eisen voor het toezicht.

In het kader van de omgevingswet ondersteunen wij in 2016 en 2017 de Drentse gemeenten graag bij de ontwikkeling van de omgevingsvisie en kunnen daarbij adviseren over specifieke publieke gezondheidsvraagstukken in het fysieke domein.

Loon- en prijscompensatie

Begin 2016 werd de GGD geconfronteerd met een cao-ontwikkeling waardoor de loonkosten met 3,4% zijn gestegen en waardoor de gemiddelde loon- en prijsstijging (inclusief de prijsstijging van niet-loon gerelateerde kosten) 3% is. In de bezuinigingstaakstelling hielden wij rekening met een gemiddelde loon- en prijsstijging (inclusief niet-loon gerelateerde kosten) van 1% .

In deze begroting voor 2017 zijn de gemeentelijke bijdragen met 2% verhoogd, namelijk het deel van de loon- en prijsstijgingen dat niet in de bezuinigingstaakstelling van 2015 was voorzien. In de meerjarenbegroting is voor de jaren 2018 en verder de 0-lijn aangehouden, wat betekent dat vooralsnog mogelijke loon- en prijsstijgingen binnen de begroting worden opgevangen. Uit de feitelijke meerjarige loon- en prijsontwikkeling zal blijken of dit een realistisch uitgangspunt is, aannemende dat verdergaande kostenreducties er niet toe mogen leiden dat de dienstverlening van GGD Drenthe onder wettelijk of maatschappelijk aanvaardbaar niveau komt.

Met vriendelijke groet,

C.M. Eeken
Directeur Publieke Gezondheid
GGD Drenthe

1. Beleidsbegroting

1.1 Programma's

1.1.1 Programma Beschermen inclusief beschermen derden

Infectieziektebestrijding

Infectieziektebestrijding (IZB) is een dynamisch terrein, dat wordt beïnvloed door zowel ontwikkelingen op het gebied van infectieziekten als ontwikkelingen in de samenleving. Binnen het vakgebied is sprake van een toename van de complexiteit en er wordt vaker een beroep gedaan op de GGD. Zo is in toenemende mate de ontwikkeling zichtbaar dat het ziekenhuis optreedt als behandelcentrum en dat patiënten sneller naar huis gaan om te herstellen en revalideren. De preventie en bestrijding van infectieziekten buiten het ziekenhuis is een taak van GGD Drenthe. Dit betekent dat we in toenemende mate aangesproken worden op onze kennis en inzet op infectiepreventie maatregelen in de publieke gezondheidszorg. Ook wereldwijde ontwikkelingen van infectieziekten, zoals zoönosen¹, antibioticaresistentie (ABR) en emerging diseases waaronder Mers en Ebola, vergen de komende jaren een verdergaande inzet van GGD-en. Dit vraagt van onze IZB-professionals naast inhoudelijke ook professionele ontwikkeling.

Op landelijk niveau en regionaal niveau brengen we in kaart hoe we IZB toekomstbestendig maken en houden. Naar verwachting wordt hierover in 2016 en 2017 op bestuurlijk niveau gesproken. Een en ander betekent dat we blijven investeren in de samenwerking op Noord-Nederlands niveau.

Toezicht Kinderopvang

Uitgaande van de huidige ontwikkelingen en planning starten we in 2017 gefaseerd met 'Het Nieuwe Toezicht'. De inwerkingtreding is in 2018 volledig. De aanleiding voor dit wetsvoorstel is de wens om de kwaliteit in de kinderopvang te verbeteren en de regeldruk te verminderen door het aanpassen van de kwaliteitseisen, het toezicht en de handhaving. Dit leidt ertoe dat de eisen voor het toezicht op een begrijpelijker wijze worden opgesteld en er meer ruimte is voor maatwerk voor de kinderopvangorganisaties. Dit resulteert voor de toezichthouders in meer en andersoortig overleg met de organisaties en gemeenten. Of het huidige financiële kader passend is bij het nieuwe toezicht is afhankelijk van nadere uitwerking van de wet en is, zowel op landelijk als gemeentelijk niveau, onderwerp van gesprek.

Tuberculose

We bestrijden tuberculose (TBC) door het begeleiden en behandelen van TBC-gevallen, het opsporen van TBC bij risicogroepen, het vaststellen van de bron en de omvang van de besmetting en het voorkomen van verdere verspreiding van de ziekte door een besmettelijke patiënt. We zien dat het aantal TBC-patiënten en het aantal verrichtingen in Nederland geleidelijk daalt, maar dat het ziektebeeld en de patiëntengroep complexer wordt. Vanwege toenemende resistentie, Hiv-infecties en sociale problematiek onder TBC-patiënten wordt het belang van kennis en expertise groter, terwijl het aantal TBC-artsen landelijk afneemt. De instandhouding van de TBC-bestrijding en de betaalbaarheid daarvan vragen om schaalvergroting en verdere samenwerking tussen GGD-en.

¹ Er zijn veel infectieziekten die mensen op elkaar kunnen overbrengen. Ook dieren kunnen infectieziekten op elkaar overbrengen. Een klein deel van de infectieziekten van dieren is besmettelijk voor de mens. Dat zijn de zoönosen.

Voor de coördinatie van de TBC-bestrijding, de efficiëntere inzet van mobiele röntgenunits en het borgen van kennis worden vier Regionale Expertise Centra opgericht. Vanaf 1 januari 2016 functioneert de regio Noord/Oost voor tuberculosebestrijding met een backoffice in Groningen en een backoffice in Twente. Vóór 31 december 2017 wordt besloten of beide backoffices al dan niet overgaan in één backoffice.

Publieke gezondheid in het fysieke domein

Met het in werking treden van de omgevingswet, voorzien voor 2018, krijgen gemeenten meer regie over de leefomgeving van inwoners. Gezondheid heeft een belangrijke plek gekregen in deze wet en daarmee wordt de rol van de publieke gezondheid in het fysieke domein groter. GGD Drenthe zet haar kennis en expertise in om gemeenten te adviseren over hoe de leefomgeving gezond(er) kan worden ingericht. In de aanloop naar de invoering van de omgevingswet in 2016 en 2017 ondersteunen we de Drentse gemeenten bij de ontwikkeling van de omgevingsvisie en adviseren we over specifieke publieke gezondheidsvraagstukken in het fysieke domein.

Seksuele gezondheid

In 2017 wordt de regeling Aanvullende Seksuele Gezondheid (ASG), waaronder ook Sense valt, geëvalueerd. Op grond hiervan wordt besloten hoe de hulpverlening en preventie voortgezet wordt.

Visie op risicogerichtheid

Tot voor kort was de visie op risico's vooral gericht op het voorkomen van onveiligheid. Niet alle risico's zijn echter weg te nemen. De nieuwe visie op risicogerichtheid gaat dan ook uit van het bereiken van optimale veiligheidswinst door beïnvloeding van (veilig) gedrag, het verhogen van het veiligheidsbewustzijn en een heldere verantwoordelijkheidsverdeling. De komende jaren gaan we met de Veiligheidsregio en andere partners hier invulling aan geven. Met als inzet het minimaliseren en beperken van gevaren en bedreigingen van de veiligheid, gezondheid en continuïteit van de samenleving.

	Rekening 2015	Primitieve begroting 2016	Begroting 2017
01a Beschermen			
Baten			
Crises en incidenten	225.721	229.463	168.670
Infectieziektenbestrijding	748.321	743.332	754.506
Medische milieukunde	451.414	451.414	427.529
Openbare geestelijke gezondheidszorg	109.881	107.621	115.620
Seksuele gezondheid	223.978	223.978	226.156
Technische hygiënezorg	770.560	779.502	827.465
Tuberculose bestrijding	517.516	517.516	513.251
Totaal Baten	3.047.391	3.052.826	3.033.197
Lasten			
Crises en incidenten	-193.391	-229.463	-168.670
Infectieziektenbestrijding	-679.985	-743.332	-754.506
Medische milieukunde	-452.722	-451.414	-427.529
Openbare geestelijke gezondheidszorg	-105.732	-107.621	-115.620
Seksuele gezondheid	-212.076	-223.978	-226.156
Technische hygiënezorg	-827.323	-834.502	-827.465
Tuberculose bestrijding	-513.636	-517.516	-513.251
Totaal Lasten	-2.984.864	-3.107.826	-3.033.197
Reserveringen			
Technische hygiënezorg	55.000	55.000	0
Totaal Reserveringen	55.000	55.000	0
Totaal 01a Beschermen	117.527	0	0

Begroting 2017 Beschermen

De afname van de baten en lasten van het programma wordt veroorzaakt door:

- Crises Rampen en Incidenten – betreft de afname van salarislasten met € 30.000. Dit is één van de resultaten van de uitgevoerde bezuinigingen en kerntakendiscussie waarbij de formatie is terug gebracht. Door de afname van het aantal fte's worden er naar verhouding minder kosten doorbelast aan het product Crises en incidenten (€ 17.000). Daarnaast zijn er minder gelden beschikbaar gesteld door Cycloon (Samenwerkingsprogramma dat voor Noord Nederland uitvoering geeft aan de landelijke OTO-stimuleringsgelden), waardoor er minder kan worden besteed aan Opleiden, Trainen en Oefenen (OTO) (€ 14.000).
- Medische milieukunde – betreft de afname van salarislasten met € 6.000. Dit is één van de resultaten van de gevoerde bezuinigingen en kerntakendiscussie waarbij de formatie is teruggebracht met 0,3 fte. Door de afname van het aantal fte's ten gevolge van de bezuiniging worden er naar verhouding minder kosten doorbelast aan het product Medische Milieukunde (€ 18.000).
- Technische hygiënezorg – betreft enerzijds de toename van salarislasten met € 30.000 door loon- en prijsindexatie en de toename van € 18.000 door meer kosten doorbelast aan het product THZ. Anderzijds is er een afname van salarislasten met € 55.000. Voor 2015 en 2016 is per jaar € 55.000 beschikbaar gesteld. Deze additionele middelen werden gedekt uit de reserves voor een verhoging van de formatie van inspecties kinderopvang. Dit was noodzakelijk om alle wettelijke taken te kunnen uitvoeren. In 2017 zijn deze extra middelen niet meer beschikbaar, waardoor er een risico bestaat dat de wettelijke taken niet uitgevoerd kunnen worden.
- Tuberculose bestrijding – het aantal screenings van mogelijke TBC patiënten neemt niet af; het aantal blijft constant rond 20. De begroting is opgesteld met in achtname van de doorgevoerde bezuiniging.

Beschermen derden

Met de wetwijziging van de Wet publieke gezondheid (Wpg) per 1 januari 2018 behoren het toedienen van de vaccins, het geven van voorlichting en de daarbij behorende werkzaamheden zoals het organiseren en het aanleveren van gegevens aan het RIVM tot de verantwoordelijkheid van gemeenten. Op dit moment is het rijksvaccinatieprogramma (RVP) opgenomen in de Wet langdurige zorg (Wlz). In 2018 wordt dit budget overgeheveld van de begroting van het ministerie van VWS naar het gemeentefonds. We verwachten in 2017 het gesprek op bestuurlijk niveau te voeren en afspraken te maken over de financiering en uitvoering.

	Rekening 2015	Primitieve begroting 2016	Begroting 2017
01b Beschermen - derden			
Baten			
Geneeskundige hulpopvangorganisatie in de regio	837.604	837.604	879.771
Rijksvaccinatieprogramma jeugd	625.468	610.000	622.200
Totaal Baten	1.463.072	1.447.604	1.501.971
Lasten			
Geneeskundige hulpopvangorganisatie in de regio	-833.149	-837.604	-879.771
Rijksvaccinatieprogramma jeugd	-606.554	-610.000	-622.200
Totaal Lasten	-1.439.703	-1.447.604	-1.501.971
Totaal 01b Beschermen - derden	23.368	0	0

Begroting 2017 Beschermen derden

De toename van de baten en lasten van het programma wordt veroorzaakt door de toename van salariskosten met € 54.000 (loon- en prijsindexatie).

1.1.2 Programma Bevorderen

De huidige vorm van de preventiecyclus van het Rijk wordt herzien en de gemeentelijke cyclus wordt meer centraal gesteld. De GGD is vanuit de publieke gezondheid een belangrijke spil in de gemeentelijke beleidscyclus. De (inhoudelijke) informatie over uitvoeringstaken, onderzoeken en landelijke, regionale en gemeentelijke informatie wordt door GGD Drenthe verzameld en omgezet naar adviezen voor gemeenten. Kortom, we fungeren als kenniscentrum en halen en brengen kennis, informatie en advies. Voor 2017 zetten we in op:

- Het geven van informatie op zowel onderwerp als op diverse niveaus zoals scholen, wijken/gebieden en gemeente.
- Duiden van actuele informatie en op basis daarvan adviseren over beleid en uitvoering.
- Ondersteunen bij het opstellen van de lokale nota gezondheidsbeleid die uiterlijk in 2017 moet zijn vastgesteld door gemeenten.
- Adviseren over de borging van het programma Gezond In de Stad (GIDS) in bestaande structuren.
- In factsheets per gemeente inzicht geven in dat wat we voor gemeenten gedaan en bereikt hebben.

	Rekening 2015	Primitieve begroting 2016	Begroting 2017
02 Bevorderen			
Baten			
Gezondheidsbevordering algemeen	329.498	329.498	324.207
Totaal Baten	329.498	329.498	324.207
Lasten			
Gezondheidsbevordering algemeen	-413.447	-329.498	-380.534
Totaal Lasten	-413.447	-329.498	-380.534
Reserveringen			
Gezondheidsbevordering algemeen	0	0	56.327
Totaal Reserveringen	0	0	56.327
Totaal 02 Bevorderen	-83.949	0	0

Begroting 2017 Bevorderen

In 2014 en 2015 heeft een bezuiniging plaatsgevonden op het product Gezondheidsbevordering. Om deze bezuiniging te kunnen realiseren is bij de jaarrekening 2012 een reserve gevormd. Voor de bovenformatieve personeelslasten is in 2017 een onttrekking van € 56.000 aan deze reserve begroot.

1.1.3 Programma Bewaken

Digitale data bieden een schat aan informatie. Verzamelen, ordenen en interpreteren van data uit verschillende bronnen is steeds vaker gewenst om gezondheidsthema's te monitoren en gezondheidsbeleid te evalueren. GGD Drenthe verricht zelf onderzoek, anticipeert op ontwikkelingen en fungeert ook hier als kenniscentrum voor de betrokken gemeenten. We kwantificeren en volgen leefstijl en (on)gezond gedrag bij bevolkingsgroepen, werken samen met andere onderzoeksinstanties en ondersteunen gemeenten bij het informatieproces.

	Rekening 2015	Primitieve begroting 2016	Begroting 2017
03 Bewaken			
Baten			
Epidemiologie	385.921	364.921	348.229
Gezondheidsmonitor jeugd	38.647	38.647	37.335
Totaal Baten	424.568	403.568	385.564
Lasten			
Epidemiologie	-362.185	-364.921	-348.229
Gezondheidsmonitor jeugd	-38.755	-38.647	-37.335
Totaal Lasten	-400.940	-403.568	-385.564
Reserveringen			
Epidemiologie	-18.617	0	0
Totaal Reserveringen	-18.617	0	0
Totaal 03 Bewaken	5.011	0	0

Begroting 2017 Bewaken

De daling van de baten en lasten van het product Epidemiologie met € 17.000 is met name het resultaat van de doorgevoerde bezuinigingen 2015 en 2016. Op de onderzoekskosten is een kostenreductie doorgevoerd van € 8.000 door meer te digitaliseren. Daarnaast is er minder op secretariële ondersteuning ad. € 5.000 begroot. Door de afname van het aantal fte's ten gevolge van de bezuiniging worden er naar verhouding minder kosten doorbelast aan het product Epidemiologie (€ 9.000). De salarislasten nemen toe met € 5.000 (loon- en prijsindexatie).

1.1.4 Programma Jeugd

De jeugdgezondheidszorg (JGZ) profileert zich nog meer en zichtbaarder in lokale samenwerkingsverbanden, zodat ondersteuning en hulpverlening adequaat ingezet wordt.

JGZ sluit nauw aan bij de lokale uitvoering door:

- Laagdrempelig en preventief zorg in de wijk te leveren die optimaal aansluit op de lokale structuren.
- Integraal te werken en de jeugdgezondheidszorg in de JGZ-teams te borgen. We starten met de implementatie van het landelijk professioneel kader voor flexibilisering van het basispakket JGZ. Hierdoor ontstaat waar het kan ruimte om de bestaande contactmomenten en het aanbod anders te organiseren om zodoende nog beter aan te sluiten bij de vraag van de jeugdige en het gezin.
- Een belangrijke rol te spelen in de preventie. Bijvoorbeeld door te zorgen dat potentiële probleemsituaties tijdig gesignaleerd en opgepakt worden om 'erger' te voorkomen.
- Vragen van ouders te normaliseren. Veel gedrag waar ouders zich zorgen om maken is 'normaal' voor een kind van die leeftijd. De JGZ kan deze zorgen bij ouders in het juiste perspectief plaatsen en daarmee wegnemen.
- Waar gewenst de bevoegdheid van de jeugdarts om rechtstreeks te verwijzen te benutten. Door hierin goed samen te werken met de andere lokale partners is de aansluiting tussen preventie, voorliggende zorg en specialistische zorg gewaarborgd.
- In aansluiting op het jongerenconsult worden aanpassingen uitgevoerd in het gezondheidsonderzoek binnen het Voortgezet Onderwijs (VO) klas 2, zodat een eenduidige werkwijze op het VO wordt gecreëerd. Hierdoor krijgen we een doorlopend beeld van de ontwikkeling van een jeugdige, niet alleen psychosociaal, maar ook op diverse leefstijlitems.

De JGZ-professionals leggen vanuit hun sociaal medische kennis en kunde goede verbindingen met professionals in de medische en paramedische sector. De JGZ kan onder andere zorgdragen voor de inzet van een 'praktijkondersteuner jeugd' en uitvoeringscoördinator die verbinding kan maken naar de sociale teams / CJG-jeugdteams.

	Rekening 2015	Primitieve begroting 2016	Begroting 2017
04 Jeugd			
Baten			
Alle kinderen in beeld	115.938	115.938	112.013
Gezondheidszorg 0 tot 4 jarigen uniform	4.645.119	4.463.900	4.425.687
Jeugdgezondheidszorg 0-4 jarigen maatwerk/prenataal	375.498	375.498	388.185
Jongerenconsult		403.600	742.125
Preventieve gezondheidsonderzoeken	3.378.102	3.377.084	3.357.072
Risicokind centraal	962.971	962.971	937.412
Totaal Baten	9.477.628	9.698.991	9.962.495
Lasten			
Alle kinderen in beeld	-114.938	-115.938	-112.014
Gezondheidszorg 0 tot 4 jarigen uniform	-4.515.991	-4.463.900	-4.425.687
Jeugdgezondheidszorg 0-4 jarigen maatwerk/prenataal	-375.475	-375.498	-388.185
Jongerenconsult		-403.600	-742.125
Preventieve gezondheidsonderzoeken	-3.371.301	-3.377.084	-3.357.073
Risicokind centraal	-963.727	-962.971	-937.412
Totaal Lasten	-9.341.432	-9.698.991	-9.962.495
Totaal 04 Jeugd	136.196	0	0

Begroting 2017 Jeugd

De baten en lasten van het programma Jeugd nemen met € 264.000 toe als gevolg van:

- Meer salarislasten ad € 243.000 en overige kosten ad. € 24.000. Enerzijds betreft dit een toename van € 323.000 (loon- en prijsindexatie). Anderzijds is sprake van een besparing van € 80.000 door goedkopere uitvoering op JGZ, als gevolg van de doorvoering van de bezuinigingstaakstelling.
- Meer doorbelasting van middelen ad € 137.000. Dit wordt o.a. veroorzaakt door de toename van het aantal fte's door overheveling van het jongerenconsult van het programma additioneel naar de basistaken in het programma Jeugd.
- Minder huisvestingskosten ad. € 100.000. Deze besparing is voornamelijk behaald door verhuizing naar goedkopere locaties. Dit is onderdeel van de bezuinigingstaakstelling 2015 en 2016.
- Een besparing van € 40.000 op algemene kosten door meer gebruik te maken van de toegenomen schaalgrootte binnen de GGD.

1.1.5 Programma Additioneel

Veilig Thuis Drenthe

GGD Drenthe gaat er vanuit dat in 2017 een duidelijker beeld is hoe de in 2015 ingezette, stijging van het aantal meldingen, onderzoeken en adviesaanvragen bij Veilig Thuis Drenthe zich heeft ontwikkeld. De vraag is of de groei doorzet of dat er sprake zal zijn van een stabilisatie. De integratie van de taken huiselijk geweld en kindermishandeling binnen de uitvoering is dan gerealiseerd en de samenwerking in de keten Veilig Thuis is verder geoptimaliseerd. Daarbij is het doel om snel en voortvarend te kunnen schakelen met de jeugd-/sociale teams in de gemeenten. Zo kunnen zij na een melding de casuïstiek verder oppakken. Bij een aanhoudende stijging van meldingen, onderzoeken en adviesaanvragen zijn voldoende beschikbare middelen een voorwaarde.

Bij het opstellen van deze begroting wordt nog uitgegaan van het budget dat door gemeenten bij de start in 2015 beschikbaar is gesteld. In 2016 worden met gemeenten nadere afspraken gemaakt over het benodigde budget in 2017 en verder.

Publieke gezondheid asielzoekers

We blijven onze taken op het terrein van de publieke gezondheid asielzoekers (PGA) binnen de landelijke afspraken uitvoeren en fungeren als vraagbaak voor gemeenten en ketenpartners. Met een toename van de opvang van asielzoekers nemen de uitvoerende taken op het gebied van jeugdgezondheidszorg, infectieziekten bestrijding, gezondheidsbevordering, seksuele gezondheid en de screenings TBC evenredig toe. Niet te plannen instroom en uitstroom van asielzoekers met verschillende statussen en de ongewisse landelijke beleidskeuzes vraagt om grote inspanningen van de GGD. We streven naar flexibele dienstverlening om zo goed mogelijk aan de vraag te voldoen.

Forensische geneeskunde

Nadat de Nationale Politie een eerdere aanbesteding voor forensische geneeskunde heeft zal de dienstverlening van de forensische geneeskundige in 2017 naar verwachting conform het huidige contract door lopen. De politie heeft aangegeven vanaf 2018 met nieuwe contracten te willen werken. Of dit via een aanbesteding gaat lopen is nog onderwerp van discussie. Helder is wel dat een nieuw contract andere eisen zal stellen. Om ons hier op voor te bereiden werken we samen met andere GGD-en. Zowel op Noord-Nederlands als landelijk niveau.

Openbare geestelijke gezondheidszorg

In samenwerking met de centrumgemeenten werken de OGGz-partners, waaronder GGD Drenthe aan een nieuwe inrichting van de OGGz. Deze sluit aan op de verschillen die in gemeenten zijn ontstaan door keuzes van elke gemeente afzonderlijk in de inrichting in het sociale domein. Inzet is het leveren van maatwerk per gemeente, het behouden en overdragen van kennis en expertise over bemoeizorg, hoarding² en de zorg voor zorgmijders met complexe problemen. Vanuit het advies- en meldpunt OGGz (maatschappelijke zorg) kunnen gemeenten blijvend de verbinding tussen zorg en veiligheid op uitvoeringsniveau realiseren. Ook kan vanuit het meldpunt geanticipeerd worden op toekomstige ontwikkelingen rond de aanpak van problemen van verwarde personen en de Wet Verplichte GGZ.

Toezicht Wmo

Met de transities in het sociale domein is de toezichtsverantwoordelijkheid verschoven. De GGD kan de toezichttaak Wmo voor gemeenten uitvoeren omdat zij beschikt over een schaal waarop het toezicht geconcentreerd en onafhankelijk kan worden ingevuld en omdat zij een gemeentelijke uitvoeringsdienst is. In 2017 is GGD Drenthe bereid voor meerdere Drentse gemeenten de toezichttaak Wmo uit te voeren als additionele taak.

JGZ in het sociaal domein

De JGZ is de laatste jaren een grotere rol gaan spelen in het sociaal domein. In dit kader verwachten we dat ook in 2017 verschillende gemeenten middelen beschikbaar stellen voor het uitvoeren van diverse taken. Hierbij denken we onder andere aan uitvoeringscoördinatie, contactpersoon

² Hoarding is een extreme drang om te verzamelen en niets weg te gooien. Deze stoornis is vaak gelinkt aan andere ziektebeelden, zoals een depressie of andere stoornissen in de impulsbeheersing.

CJG/sociaal team, Ouderkracht en ondersteuning huisartsen. Huisartsen staan dicht bij gezinnen en zijn daarmee een belangrijke schakel in de zorg rond jeugd. Net als jeugdartsen mogen huisartsen rechtstreeks verwijzen naar jeugdhulpaanbieders. Wij signaleren dat verwijzingen soms voorkomen kunnen worden wanneer meer tijd besteed wordt aan het gesprek met ouders. Lichte opvoedondersteuning blijkt vaak voldoende te zijn en soms liggen mogelijkheden al voorhanden in het eigen netwerk. Medewerkers van de JGZ zijn goed in staat om het gesprek met ouders te voeren. Daarnaast kunnen zij een verbindende rol vervullen naar andere partners in het sociaal domein. In de huisartsenpraktijk kan JGZ deze rol invullen in de uitvoerende functies van Praktijkondersteuner Jeugd of contactpersoon voor het CJG/sociaal team.

	Rekening 2015	Primitieve begroting 2016	Begroting 2017
05 Additioneel			
Baten			
JGZ in het sociaal domein	632.550	491.499	769.443
Jongerenconsult	403.600	0	0
Epidemiologie additioneel	3.650	0	0
Forensische geneeskunde	739.465	680.000	734.400
Gezondheidsbevordering additioneel	19.514	0	5.939
Medische milieukunde additioneel	79.927	44.336	45.708
OGGZ additioneel	601.354	621.417	596.421
Overige JGZ additionele opdrachten	66.852	46.631	42.086
Preventieve logopedie	414.197	405.168	415.924
Publieke gezondheid asielzoekers	680.912	450.600	920.041
Reizigersvaccinaties	579.438	580.000	596.700
Sense Noord Nederland	162.884	163.833	235.329
THZ additioneel	19.101	7.852	27.103
Veilig Thuis Drenthe	2.596.350	2.572.800	2.644.124
Totaal Baten	6.999.794	6.064.136	7.033.219
Lasten			
JGZ in het sociaal domein	-594.750	-456.330	-714.353
Jongerenconsult	-403.846	0	0
Epidemiologie additioneel	-3.671	0	0
Forensische geneeskunde	-643.506	-673.832	-725.475
Gezondheidsbevordering additioneel	-37.634	0	-5.508
Medische milieukunde additioneel	-76.773	-41.151	-42.424
OGGZ additioneel	-564.517	-583.471	-559.883
Overige JGZ additionele opdrachten	-63.470	-43.270	-39.044
Preventieve logopedie	-402.582	-376.242	-386.200
Publieke gezondheid asielzoekers	-605.617	-427.096	-862.471
Reizigersvaccinaties	-586.233	-554.650	-570.655
Sense Noord Nederland	-142.154	-152.817	-218.872
THZ additioneel	-18.541	-7.292	-25.169
Veilig Thuis Drenthe	-2.763.190	-2.572.800	-2.644.123
Totaal Lasten	-6.906.483	-5.888.951	-6.794.176
Reserveringen			
JGZ in het sociaal domein	-42.369	-35.169	-55.090
Forensische geneeskunde	-52.963	-6.168	-8.925
Gezondheidsbevordering additioneel		0	-431
Medische milieukunde additioneel	-3.185	-3.185	-3.284
OGGZ additioneel	-19.438	-37.946	-36.537
Overige JGZ additionele opdrachten	-3.361	-3.361	-3.043
Preventieve logopedie	-14.959	-28.926	-29.725
Publieke gezondheid asielzoekers	-75.295	-23.504	-57.570
Reizigersvaccinaties	-9.763	-25.350	-26.045
Sense Noord Nederland	-10.931	-11.016	-16.458
THZ additioneel	-560	-560	-1.935
Veilig Thuis Drenthe	6.615	0	-0
Totaal Reserveringen	-226.209	-175.185	-239.044
Totaal 05 Additioneel	-132.898	0	0

Begroting 2017 Additioneel

De belangrijkste wijzigingen in het programma Additioneel zijn:

- De toename van het product JGZ in het sociaal domein met € 278.000. Dit betreft de diverse taken die vanuit de JGZ in het sociaal domein worden uitgevoerd, zoals ondersteuning huisartsen, Ouderkracht en uitvoeringscoördinatie.
- De toename van het product Forensische geneeskunde met € 54.000. De begrote omzet 2017 is bepaald op basis van de werkelijke cijfers 2015.
- De afname van het product OGGz met € 25.000. Een aantal gemeenten heeft de inzet van OGGz-voorzitters en secretariële ondersteuning verminderd. Hierdoor daalt de omzet en de salarislasten.
- De toename van het product Publieke Gezondheid Asielzoekers met € 469.000, welke wordt veroorzaakt door de grote in- en uitstroom van asielzoekers.
- De toename van het product Sense Noord-Nederland met € 71.000. Dit wordt veroorzaakt door een verschuiving van werkzaamheden van GGD Groningen naar GGD Drenthe.
- De toename van het product Technische hygiënezorg met € 19.000. Het stijgend aantal asielzoekerscentra zorgt voor meer uit te voeren inspecties.
- De toename van het product Veilig Thuis Drenthe met € 71.000. Dit betreft de verwachte opbrengst voor trainingen en loon- en prijsindexatie.

1.2 Paragrafen

Volgens het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) provincies en gemeenten kent de begroting een aantal verplichte paragrafen. In deze beleidsbegroting zijn de paragrafen Bedrijfsvoering, Weerstandsvermogen en Risicobeheersing en Financiering opgenomen. De overige verplichte paragrafen (Lokale heffingen, Onderhoud kapitaalgoederen, Verbonden partijen en Grondbeleid) zijn voor de GGD niet relevant en derhalve niet opgenomen.

1.2.1 Paragraaf Bedrijfsvoering

In 2017 werken we conform de doelen gesteld in ons organisatieontwikkelingstraject genaamd DRIVE (Drenthe in Verandering). Resultaatverantwoordelijke teams gaan vanuit de collectieve opdracht nog meer dan nu met een integrale aanpak oplossingen en adviezen leveren voor de gemeentelijke vraagstukken en ontwikkelingen op het gebied van publieke gezondheid. Zo sluiten we nauw aan bij wijk-/gebiedsgericht werken, lokale netwerken en maken verbindingen met de eerste lijn en de inzet op veiligheid. De teams krijgen meer regelruimte en daardoor kan de leiding meer focus leggen op externe ontwikkelingen en strategische onderwerpen. Dit laatste zal in 2017 ook nog een ontwikkelproces zijn.

Onze processen en informatievoorziening worden aangepast aan de nieuwe inrichting en besturing van de organisatie. We zetten in op het beter faciliteren van de GGD-ers. De uitvoering van trajecten op het gebied van informatisering en automatisering richten zich in 2017 op digitalisering van brongegevens, het omzetten van gegevens in informatie die leiden tot kennis en actie, optimaliseren van het documentenbeheer en digitalisering binnen de JGZ. In lijn met voorgaande jaren ontwikkelen we de samenwerking met de Veiligheidsregio Drenthe (VRD) op het gebied van de bedrijfsvoering met als doel onze kwaliteit te verbeteren en onze kwetsbaarheid ten aanzien van deze functies te verminderen.

De speerpunten van de GGD voor 2017 op een rij voor:

- I&A:
 - *Moderne organisatie, modern proces*: dit staat voor de ontwikkeling waarbij kritisch wordt gekeken of de primaire en ondersteunende processen nog op een passende manier worden ondersteund. Binnen deze lijn vallen onder meer de vervanging van applicaties en de inzet van nieuwe technologieën.
 - *Kennis is kracht*: de GGD beschikt over grote hoeveelheden informatie en kan via de (keten)partners nog eens over een veelvoud aan informatie beschikken. Het vertalen van gegevens en informatie naar kennis is een belangrijk speerpunt voor de GGD. Dit geldt voor zowel de primaire- als ondersteunende processen. De ontwikkeling richt zich op informatisering die de kenniskracht versterkt door data te combineren. Dit alles met als doel om de GGD in staat te stellen proactief te acteren richting klanten en gemeenten.

Personeel en organisatie:

- *Duurzame inzetbaarheid*: dit betreft de ontwikkeling dat van medewerkers wordt verwacht dat langer doorwerken terwijl het werk qua niveau, kwaliteitseisen en competenties verandert. Deze ontwikkeling vraagt aandacht voor het vergroten van de inzetbaarheid van onze medewerkers.
- *Normaliseren ambtenarenstatus*: de Wet normalisatie rechtspositie van ambtenaren wordt mogelijk in 2016 goedgekeurd. Dit heeft gevolgen voor ambtenaren als de wet per medio 2017 van kracht wordt, gevolgen waar ook de GGD op gaat inspelen.
- *Individueel keuzebudget (IKB)*: uit het cao-akkoord 2013 – 2015 volgt dat per 1 januari 2017 het individueel keuzebudget (IKB) wordt ingevoerd. Het IKB schept meer keuzevrijheid voor de werknemer, met meer mogelijkheden voor individueel maatwerk. Dit is een verdere stap in de modernisering van de arbeidsvoorwaarden.

- **Financiën:**

samen met Veiligheidsregio Drenthe onderzoekt GGD Drenthe in 2016 de aanschaf van een nieuw financieel registratiesysteem. Het beoogd resultaat is dat de GGD in 2017 werkt met een nieuw effectief financieel systeem. Dit systeem moet enerzijds de mogelijkheid bieden om managementinformatie te genereren of hierop aan te sluiten. Anderzijds moet het systeem koppelingen met andere systemen kunnen maken waaronder met het personeelssysteem.

	Rekening 2015	Primitieve begroting 2016	Begroting 2017
06 Bedrijfsvoering en middelen			
Baten			
Bedrijfsvoering en middelen	537.912	516.428	415.213
Totaal Baten	537.912	516.428	415.213
Lasten			
Bedrijfsvoering en middelen	-254.415	-531.428	-471.313
Totaal Lasten	-254.415	-531.428	-471.313
Reserveringen			
Bedrijfsvoering en middelen	74.765	15.000	56.100
Totaal Reserveringen	74.765	15.000	56.100
Totaal 06 Bedrijfsvoering en middelen	358.262	0	0

Begroting 2017 Bedrijfsvoering

De wijzigingen in het programma Bedrijfsvoering en middelen worden veroorzaakt door:

- Een besparing van € 324.000 als resultaat van de gevoerde bezuinigingen. Deze werden onder andere gevonden in een besparing op de huisvesting, terug te gaan naar een eenhoofdige directie en besparing op o.a. de reiskosten als gevolg van het nieuwe werken.
- Door meer additionele opdrachten (€ 22.000) is er meer doorbelasting aan het programma Bedrijfsvoering en middelen.
- Een toename van salarislasten € 245.000 (loon- en prijsindexatie).

1.2.2 Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing

In deze paragraaf gaan we in op het weerstandsvermogen en de risicobeheersing van de GGD. Het weerstandsvermogen geeft de relatie aan tussen de risico's waar geen maatregelen voor zijn getroffen en de capaciteit die een gemeente heeft om de niet begrote kosten op te vangen (BBV, artikel 11). De Paragraaf Weerstandsvermogen en Risicobeheersing is als volgt opgebouwd:

- Risicobeleid
- De weerstandscapaciteit
- Kengetallen

Risicobeleid

De GGD voert een actief beleid ten aanzien van de risicobeheersing. Dat betekent dat wij ons voortdurend bewust zijn van risico's en daar systematisch mee om wensen te gaan. Een voorbeeld hiervan is dat wij waarde hechten aan de HKZ-certificering. Die certificering betekent onder meer dat in alle geledingen van de organisatie medewerkers zich bewust moeten zijn van procesrisico's en daar ook actief op dienen te anticiperen.

Jaarlijks inventariseren wij, bij het opstellen van de jaarrekening, de financiële risico's en worden ze geschat op kans en impact. Tevens worden ze beoordeeld ten opzichte van het aanwezige weerstandsvermogen.

Ten aanzien van algemene risico's houdt de GGD een algemene reserve aan die maximaal 5% van de omzet van de basistaken bedraagt. Ten aanzien van het programma Additioneel wordt een opslag van 10% berekend op de kostprijs van de additionele producten. Deze opslag wordt gestort in de risicoreserve. De reserve heeft een maximumomvang van 33% van de loonkosten van het programma Additioneel.

Voor Veilig Thuis Drenthe wordt de opslag van 10% niet berekend. Hier is de afspraak gemaakt dat wanneer de gemeenten het product substantieel wensen terug te brengen er aanvullende afspraken worden gemaakt over de dan optredende frictiekosten. Dit betekent ook dat we voor de productgroep waar we de grootste risico's lopen geen weerstandsvermogen aanhouden.

Voor de forensische geneeskunde zal mogelijk een nieuw aanbestedingstraject gestart worden voor de dienstverlening in 2018. De voorbereidingen zullen in 2017 plaats vinden. Wanneer de Forensische geneeskunde aan een andere partij wordt gegund heeft de GGD Forensische artsen in vaste dienst die niet meer ingezet kunnen worden. Dit is een risico omdat er personele verplichtingen zijn waar geen inkomsten tegenover staan. Het betreft 2 fte artsen in vaste dienst en 0,4 fte aan ondersteuning.

Voor de Technische Hygiënezorg wordt op 1 januari 2018 het nieuwe toezicht voor de Kinderopvang van kracht. De verwachting is dat het nieuwe toezicht meer risico gestuurd zal zijn en om andere vaardigheden van medewerkers vraagt. Zij zullen hiervoor geschoold moeten worden. Daarnaast komen er steeds meer kleinere locaties voor kinderopvang waardoor er meer inspecties uitgevoerd moet worden. Dit vraagt naar verwachting om meer inzet van inspecteurs. Met de huidige bezetting is er het risico dat de wettelijke taak niet uitgevoerd kan worden. Om alle inspecties naar behoren uit te voeren zal er mogelijk extra formatie nodig zijn waarvoor geen dekking is.

Voor het onderdeel voorlichting en training van VTD is sprake van een structureel tekort. Gemeenten hebben aangegeven de capaciteit in te willen zetten voor het versterken van de handelingsbekwaamheid van de professionals in het voorliggend veld. De vraag naar voorlichting over bijvoorbeeld de meldcode bij maatschappelijke instellingen is op dit moment gering. Daarmee zijn er nauwelijks inkomsten. In 2016 zal dit onderdeel kostendekkend moeten gaan draaien. Lukt dit niet dan zal de formatie terug gebracht moeten worden en ontstaat het risico op frictiekosten.

De weerstandscapaciteit

In dit onderdeel is geïnventariseerd in welke mate de GGD in staat is de risico's in financiële zin op te vangen. In algemene zin is een overheidsorganisatie in staat haar niet begrote financiële risico's te dekken uit:

- Opgebouwde reserves
- Stille reserves die op korte termijn materieel kunnen worden gemaakt
- Onbenutte belastingcapaciteit
- Structurele ruimte in de begroting

In de situatie van de GGD kan alleen een beroep worden gedaan op de opgebouwde reserves. Om te kunnen beoordelen of de opgebouwde reservepositie zich juist verhoudt tot de financiële risico's wordt de ratio weerstandvermogen gehanteerd die ontwikkeld is door het Nederlands Adviesbureau voor Risicomanagement samen met de universiteit Twente. De ratio wordt berekend door het aanwezige weerstandvermogen te delen door de financiële totaalwaardering van de risico's. Bij de beoordeling van het weerstandsvermogen wordt de volgende tabel gehanteerd:

Ratio weerstandsvermogen	Waardering
>2	Uitstekend
1,4<X<2,0	Ruim voldoende
1,0<X<1,4	Voldoende
0,8<X<1,0	Matig
0,6<X<0,8	Onvoldoende
<0,6	Ruim onvoldoende

Waardering weerstandsvermogen

Kengetallen

Voor lokale overheden is het lastig de financiële positie te interpreteren. Veel lokale overheden willen zich onderling vergelijken, maar dat was tot op heden niet mogelijk door het ontbreken van een standaard definitie of een set van financiële kengetallen. Het BBV heeft daarom bij besluit van 15 mei 2105, houdende wijziging van het BBV, voorgeschreven dat in de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing een verplichte basisset van vijf financiële kengetallen moet worden opgenomen die gaan gelden voor de begroting vanaf 2016 en de jaarrekeningstukken vanaf 2015. Naast de kengetallen vindt ook een beoordeling plaats van de onderlinge verhouding van de kengetallen in relatie tot de financiële positie. Door middel van de genoemde kengetallen wordt 'de structureel en reëel sluitende begroting' onderbouwd.

Hierna volgt een overzicht van de kengetallen:

Kengetallen	Verloop van de kengetallen		
	Resultaat 2015	Primitief 2016	Raming 2017
netto schuldquote	-4,6%	-4,7%	-4,6%
netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	-4,6%	-4,7%	-4,6%
solvabiliteitsrisico	52,5%	52,5%	51,7%
structurele exploitatieruimte	-0,1%	-0,8%	-0,2%
grondexploitatie	nvt	nvt	nvt
belastingcapaciteit	nvt	nvt	nvt

Kengetallen

Netto schuldquote

De netto schuld weerspiegelt het niveau van de schuldenlast ten opzichte van de eigen middelen en geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie (totale baten exclusief mutaties reserves).

Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen

Om inzicht te verkrijgen in hoeverre sprake is van doorlenen wordt de netto schuldquote zowel in- als exclusief doorgeleende gelden weergegeven (netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen). Op die manier wordt duidelijk in beeld gebracht wat het aandeel van de verstrekte leningen is en wat dit betekent voor de schuldenlast.

Solvabiliteitsratio

Dit kengetal geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Hierbij wordt het eigen vermogen uitgedrukt in een percentage van het balanstotaal.

Structurele exploitatieruimte

Voor de beoordeling van het structurele en reële evenwicht van de begroting wordt het onderscheid gemaakt tussen structurele en incidentele lasten. Bij incidentele lasten of baten gaat het om eenmalige zaken die zich gedurende maximaal drie jaar voordoen.

Grondexploitatie

Dit kengetal is specifiek voor gemeenten en niet van toepassing voor GGD Drenthe.

Belastingcapaciteit

Dit kengetal is specifiek voor gemeenten en niet van toepassing voor GGD Drenthe.

Beoordeling kengetallen GGD Drenthe

Voorgeschreven is dat naast de kengetallen zelf, een beoordeling plaatsvindt van de onderlinge verhouding hiervan in relatie tot de financiële positie. De kengetallen zijn communicerende vaten, waarbij gesteld kan worden dat enkele een stoplichtfunctie hebben en andere een signaalfunctie. Het is overigens van belang de kengetallen in samenhang te zien omdat een afzonderlijke kengetal niet zoveel zegt over de financiële positie.

Netto schuldquote (gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen)

Normaal ligt de netto schuldquote tussen 0% en 90% (landelijk gehanteerde richtlijn). Als de netto schuldquote tussen 100% en 130% ligt, is de schuld hoog (oranje). Als de netto schuldquote boven de 130% uitkomt, dan bevind je je in de gevarezone (rood). De netto schuldquote van GGD Drenthe blijft ruimschoots binnen de norm.

Solvabiliteitsratio

Volgens de landelijk gehanteerde richtlijn moet de solvabiliteitsratio minimaal 30% zijn. De solvabiliteitsratio van GGD Drenthe is afgerond 52% en daarmee ruimschoots voldoende.

Structurele exploitatieruimte

De structurele exploitatieruimte van GGD Drenthe is nagenoeg nihil.

1.2.3 Paragraaf Financiering

De Wet financiering decentrale overheden (Wet Fido) stelt regels voor het beheer van de treasury. De wet bevat normen voor het beheersen van risico's op kort- en langlopende leningen. Verder worden de decentrale overheden verplicht een Treasurystatuut op te stellen en een Paragraaf financiering in de begroting en het jaarverslag op te nemen.

Treasurystatuut

Het Treasurystatuut van GGD Drenthe is in november 2015 vastgesteld door het Dagelijks Bestuur voor de jaren 2016 tot en met 2019. De afgelopen jaren zijn er belangrijke (maatschappelijke) ontwikkelingen geweest die van invloed zijn op de treasury van decentrale overheden. Op Europees niveau zijn er maatregelen genomen om ervoor te zorgen dat de overheidsuitgaven nu en op langere termijn houdbaar blijven. Deze maatregelen zijn vertaald naar Nederlandse wetgeving, zoals de invoering van het verplicht schatkistbankieren en de Wet houdbare overheidsfinanciën (de Wet hof). De gewijzigde regelgeving is meegenomen in ons nieuwe Treasurystatuut.

In het Treasurystatuut zijn doelstellingen, richtlijnen en limieten opgenomen ten aanzien van het uitzetten en aantrekken van financieringsbehoeften. Doelstelling van ons Treasurystatuut is het maximaliseren van renteopbrengsten en het minimaliseren van rentekosten gegeven een bepaald risicoprofiel evenals het zorgen voor voldoende liquiditeiten binnen de organisatie.

Risicobeheer

Ten aanzien van het risicoprofiel is de richtlijn opgenomen dat wij alleen gelden uitzetten bij instellingen met een zogenaamde triple A-status, de meest betrouwbare bankinstellingen in Nederland. Na de bankencrisis is een aantal instellingen teruggeplaatst naar een dubbele A-status. Alleen de Bank voor Nederlandse gemeenten (BNG) heeft zijn triple A-status behouden, wat betekent dat wij overtollige middelen alleen uitzetten bij die bank. Met de invoering van het schatkistbankieren eind 2013 dienen wij, net als alle andere lokale overheden, onze overtollige middelen (boven € 250.000) naar een gereserveerde rekening bij de BNG over te boeken. Uit deze overtollige middelen voorziet het Rijk zich in een deel van haar financieringsbehoefte.

Renterisico kortlopende financiering (kasgeldlimiet)

Een belangrijk uitgangspunt van de Wet Fido is het vermijden van grote fluctuaties in de rentelasten van openbare lichamen. Om een grens te stellen aan kortlopende financiering is in de Wet Fido de kasgeldlimiet opgenomen. De kasgeldlimiet wordt bepaald door het begrotingstotaal bij aanvang van het dienstjaar te vermenigvuldigen met een bij ministeriele regeling vastgesteld percentage van 8,2%. De kasgeldlimiet wordt per kwartaal bepaald. Bij een derde overschrijding van de kasgeldlimiet door GGD Drenthe is er sprake van een meldingsplicht bij de provincie Drenthe. De kasgeldlimiet voor 2017 bedraagt € 1.811.175. Tot op heden zijn we hier ruimschoots onder gebleven. De verwachting is dat we hier ook voor 2017 ruimschoots onder zullen blijven.

Renterisico vaste schuld (renterisiconorm)

Ook voor renterisico's vaste schuld is in de Wet Fido een norm gesteld. Deze norm, de renterisiconorm, bedraagt 20% van het begrotingstotaal. Het doel van deze norm is het vermijden van grote fluctuaties in de rentelasten, welke consequenties kunnen hebben voor de financiële positie. De renterisiconorm voor 2017 bedraagt € 4.417.500. Tot op heden zijn we hier ruimschoots onder gebleven. De verwachting is dat we hier ook voor 2017 ruimschoots onder zullen blijven.

2. FINANCIËLE BEGROTING

2.1 Begroting 2017

Prijs- en looncompensatie

In 2015 heeft het algemeen bestuur een kerntakendiscussie gevoerd en in het verlengde daarvan een bezuiniging opgelegd van € 500.000. In de bezuiniging was rekening gehouden met een loon- en prijsstijging voor 2017 van 1%. Begin 2016 werd de GGD net als gemeenten geconfronteerd met een loon- en prijsstijging van 3,4% voor 2016. Het gevolg hiervan is dat de gemiddelde stijging van lonen en andere kosten voor 2017 3% is. Dit houdt in dat de gemeentelijke bijdragen in deze begroting met 2% verhoogd zijn. Voor de jaren erna wordt de 0-lijn gehanteerd, wat betekent dat vooralsnog wordt getracht verdere loon- en prijsstijgingen binnen de begroting van de GGD op te vangen.

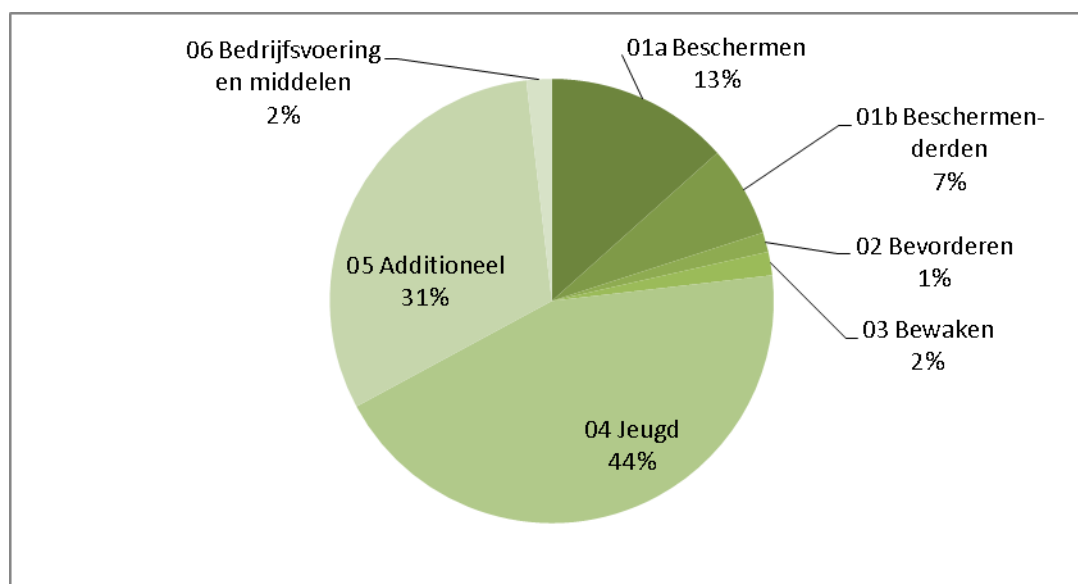
Wijzigingen ten opzichte van 2016

De belangrijkste wijzigingen in de beleidsbegroting 2017 ten opzichte van de primitieve begroting 2016 zijn:

- a. De uitwerking van de besluiten over de bezuinigingen en kerntaken 2015, waarbij het algemeen bestuur in 2015 heeft ingestemd met bezuinigingsvoorstellen tot een bedrag van € 500.000 structureel.
- b. De cao-stijging van 3,4% in 2016 zorgt voor een toename van de salarislasten bij alle producten.
- c. De loon- en prijsindexatie van 2% zorgt voor een toename bij alle producten en voor een stijging van de inwonerbijdrage.
- d. Met een toename van de opvang van asielzoekers nemen de uitvoerende taken op het gebied van jeugdgezondheidszorg, infectieziektenbestrijding, gezondheidsbevordering, seksuele gezondheid en de screenings TBC evenredig toe. Hier tegenover staat een vergoeding van het COA.
- e. De overige aanpassingen van lasten en baten per programma betreffen de uitwerking van de primitieve begroting 2016 naar de beheersbegroting, die een doorwerking heeft naar 2017. Deze aanpassingen zijn technisch van karakter en hebben geen gevolgen voor de inwonerbijdragen die de gemeenten aan de GGD betalen.

TOTAALOVERZICHT PROGRAMMA'S

B/L/R	Programma 2013	Rekening 2015	Primitieve begroting 2016	Begroting 2017
Baten				
	01a Beschermen	3.047.391	3.052.826	3.033.197
	01b Beschermen - derden	1.463.072	1.447.604	1.501.971
	02 Bevorderen	329.498	329.498	324.207
	03 Bewaken	424.568	403.568	385.564
	04 Jeugd	9.477.628	9.698.991	9.962.495
	05 Additioneel	6.999.794	6.064.136	7.033.219
	06 Bedrijfsvoering en middelen	537.912	516.428	415.213
Totaal Baten		22.279.862	21.513.051	22.655.867
Lasten				
	01a Beschermen	-2.984.864	-3.107.826	-3.033.197
	01b Beschermen - derden	-1.439.703	-1.447.604	-1.501.971
	02 Bevorderen	-413.447	-329.498	-380.534
	03 Bewaken	-400.940	-403.568	-385.564
	04 Jeugd	-9.341.432	-9.698.991	-9.962.495
	05 Additioneel	-6.906.483	-5.888.951	-6.794.176
	06 Bedrijfsvoering en middelen	-254.415	-531.428	-471.313
Totaal Lasten		-21.741.285	-21.407.866	-22.529.251
Reserveringen				
	01a Beschermen	55.000	55.000	0
	02 Bevorderen	0	0	56.327
	03 Bewaken	-18.617	0	0
	05 Additioneel	-226.209	-175.185	-239.044
	06 Bedrijfsvoering en middelen	74.765	15.000	56.100
Totaal Reserveringen		-115.061	-105.185	-126.616
Eindtotaal		423.516	0	-0

Baten per programma begroting 2017

Vennootschapsbelastingplicht

Op 26 mei 2015 is de "Wet modernisering Vpb-plicht overheidsondernemingen" aangenomen door de Eerste Kamer. Dat betekent dat overheidsondernemingen, bijvoorbeeld gemeenten, provincies en waterschappen (en dus ook GGD Drenthe), per 1 januari 2016 belastingplichtig zijn voor de vennootschapsbelasting. Met de wetswijziging wil de Nederlandse overheid gelijkheid creëren tussen overheidsondernemingen en private ondernemingen. Voor overheidsondernemingen gelden straks dezelfde verplichtingen voor de vennootschapsbelasting als voor private ondernemingen.

De overheidsondernemingen moeten zélf bepalen voor welke activiteiten ze Vpb-plicht heeft. In 2015 is er gestart met het inventariseren en labelen van de activiteiten. In 2016 zullen de uitkomsten afgestemd worden met de belastingdienst.

Aangezien de financiële administratie van GGD Drenthe al op productniveau (per taak/activiteit) is ingericht, verwachten we geen administratieve problemen omtrent de invoering. In de begroting 2017 is geen bedrag opgenomen voor Nog te betalen Vpb, aangezien de begrotingen per product op nihil zijn begroot.

Incidentele baten en lasten

In de cijfers van 2017 en verder zijn geen incidentele baten en lasten begroot. Daarom is in deze begroting geen overzicht van incidentele baten en lasten opgenomen.

2.2 Meerjarenraming 2017-2020

De cao-stijging van 2016/2017 is structureel verwerkt in de meerjarenbegroting en ook is de bezuinigingstaakstelling opgenomen. Voor de jaren erna is voorsnog de 0-lijn gehanteerd.

Hierna volgen de meerjarenraming per kostensoort en de meerjarenraming per programma.

Kostensoort	Rekening 2015	Primitieve begroting 2016	Raming 2017	Raming 2018	Raming 2019	Raming 2020
Baten						
81 Inwonerbijdrage gemeenten	4.152.416	4.150.000	4.233.000	4.233.000	4.233.000	4.233.000
82 Opbrengsten Jeugd basis	682.013	685.363	790.447	790.447	790.447	790.447
83 Opbrengsten Jeugd additioneel	2.220.156	1.393.898	2.147.495	2.147.495	2.147.495	2.147.495
84 Opbrengsten Algemeen basis	175.341	166.980	197.371	197.371	197.371	197.371
85 Opbrengsten Algemeen additioneel	4.735.104	4.670.238	4.854.335	4.854.335	4.854.335	4.854.335
87 Bijdrage GHOR	837.604	837.604	879.771	879.771	879.771	879.771
88 Overige opbrengsten	455.028	364.968	124.569	124.569	124.569	124.569
89 Bijdragen gemeenten jeugd	8.981.002	9.244.000	9.428.880	9.428.880	9.428.880	9.428.880
90 Resultaat voorgaande jaren	41.198	0	0	0	0	0
Totaal Baten	22.279.862	21.513.051	22.655.867	22.655.867	22.655.867	22.655.867
Lasten						
40 Salarissen en sociale lasten	-14.957.861	-15.060.715	-16.502.917	-16.502.917	-16.502.917	-16.487.036
41 Overige personeelskosten	-2.757.730	-1.767.445	-1.908.321	-1.908.321	-1.908.321	-1.908.321
42 Kapitaallasten	-490.508	-684.067	-746.626	-746.626	-746.626	-746.626
43 Huisvestingskosten	-1.718.642	-1.606.607	-1.213.103	-1.213.103	-1.213.103	-1.213.103
44 Algemene Kosten	-788.559	-1.137.895	-1.004.380	-1.004.380	-1.004.380	-1.004.380
71 Productiekosten Jeugd basis	-295.358	-323.689	-330.271	-330.271	-330.271	-330.271
72 Productiekosten Algemeen basis	-450.471	-528.300	-520.302	-520.302	-520.302	-520.302
74 Productiekosten Algemeen additioneel	-282.156	-299.149	-303.332	-303.332	-303.332	-303.332
Totaal Lasten	-21.741.285	-21.407.866	-22.529.251	-22.529.251	-22.529.251	-22.513.370
Reserveringen						
60 Reserveringen	-115.061	-105.185	-126.616	-126.616	-126.616	-142.497
Totaal Reserveringen	-115.061	-105.185	-126.616	-126.616	-126.616	-142.497
Eindtotaal	423.516	0	0	0	0	0

Meerjarenraming 2017 – 2020 per kostensoort

Beschermen

Kostensoort	Rekening 2015	Primitieve begroting 2016	Raming 2017	Raming 2018	Raming 2019	Raming 2020
01a Beschermen						
Baten						
81 Inwonerbijdrage gemeenten	2.881.638	2.879.378	2.835.826	2.835.826	2.835.826	2.835.826
84 Opbrengsten Algemeen basis	175.341	166.980	197.371	197.371	197.371	197.371
88 Overige opbrengsten	14.515	6.468	0	0	0	0
90 Resultaat voorgaande jaren	-24.103	0	0	0	0	0
Totaal Baten	3.047.391	3.052.826	3.033.197	3.033.197	3.033.197	3.033.197
Lasten						
40 Salarissen en sociale lasten	-1.307.275	-1.440.991	-1.417.034	-1.417.034	-1.417.034	-1.417.034
41 Overige personeelskosten	-218.598	-143.350	-130.254	-130.254	-130.254	-130.254
42 Kapitaallasten	-356	-750	-765	-765	-765	-765
43 Huisvestingskosten	-87	-3.100	-3.162	-3.162	-3.162	-3.162
44 Algemene Kosten	-14.263	-35.970	-33.589	-33.589	-33.589	-33.589
49 Doorbelasting middelen	-998.588	-993.365	-948.390	-948.390	-948.390	-948.390
72 Productiekosten Algemeen basis	-445.697	-490.300	-500.004	-500.004	-500.004	-500.004
Totaal Lasten	-2.984.864	-3.107.826	-3.033.197	-3.033.197	-3.033.197	-3.033.197
Reserveringen						
60 Reserveringen	55.000	55.000	0	0	0	0
Totaal Reserveringen	55.000	55.000	0	0	0	0
Totaal 01a Beschermen	117.527	0	0	0	0	0

Beschermen-derden

Kostensoort	Rekening 2015	Primitieve begroting 2016	Raming 2017	Raming 2018	Raming 2019	Raming 2020
01b Beschermen - derden						
Baten						
82 Opbrengsten Jeugd basis	606.650	610.000	622.200	622.200	622.200	622.200
87 Bijdrage GHOR	837.604	837.604	879.771	879.771	879.771	879.771
90 Resultaat voorgaande jaren	18.817		0	0	0	0
Totaal Baten	1.463.072	1.447.604	1.501.971	1.501.971	1.501.971	1.501.971
Lasten						
40 Salarissen en sociale lasten	-987.703	-1.043.227	-1.109.641	-1.109.641	-1.109.641	-1.109.641
41 Overige personeelskosten	-67.396	-16.320	-10.200	-10.200	-10.200	-10.200
43 Huisvestingskosten	-25	0	0	0	0	0
44 Algemene Kosten	-3.211	-3.250	0	0	0	0
49 Doorbelasting middelen	-369.913	-369.913	-366.831	-366.831	-366.831	-366.831
71 Productiekosten Jeugd basis	-11.456	-14.894	-15.300	-15.300	-15.300	-15.300
Totaal Lasten	-1.439.703	-1.447.604	-1.501.971	-1.501.971	-1.501.971	-1.501.971
Totaal 01b Beschermen - derden	23.368	0	0	0	0	0

Bevorderen

Kostensoort	Rekening 2015	Primitieve begroting 2016	Raming 2017	Raming 2018	Raming 2019	Raming 2020
02 Bevorderen						
Baten						
81 Inwonerbijdrage gemeenten	329.498	329.498	324.207	324.207	324.207	324.207
Totaal Baten	329.498	329.498	324.207	324.207	324.207	324.207
Lasten						
40 Salarissen en sociale lasten	-301.677	-206.899	-267.882	-267.882	-267.882	-252.001
41 Overige personeelskosten	0	-3.400	-3.468	-3.468	-3.468	-3.468
43 Huisvestingskosten		-150	-153	-153	-153	-153
44 Algemene Kosten	-41	-4.650	-4.743	-4.743	-4.743	-4.743
49 Doorbelasting middelen	-111.483	-110.899	-100.719	-100.719	-100.719	-100.719
72 Productiekosten Algemeen basis	-246	-3.500	-3.570	-3.570	-3.570	-3.570
Totaal Lasten	-413.447	-329.498	-380.534	-380.534	-380.534	-364.653
Reserveringen						
60 Reserveringen	0	0	56.327	56.327	56.327	40.446
Totaal Reserveringen	0	0	56.327	56.327	56.327	40.446
Totaal 02 Bevorderen	-83.949	0	0	0	0	0

Bewaken

Kostensoort	Rekening 2015	Primitieve begroting 2016	Raming 2017	Raming 2018	Raming 2019	Raming 2020
03 Bewaken						
Baten						
81 Inwonerbijdrage gemeenten	364.921	364.921	348.229	348.229	348.229	348.229
88 Overige opbrengsten	21.000	0	0	0	0	0
89 Bijdragen gemeenten jeugd	38.647	38.647	37.335	37.335	37.335	37.335
Totaal Baten	424.568	403.568	385.564	385.564	385.564	385.564
Lasten						
40 Salarissen en sociale lasten	-174.533	-236.782	-237.920	-237.920	-237.920	-237.920
41 Overige personeelskosten	-93.709	-2.511	-2.561	-2.561	-2.561	-2.561
42 Kapitaallasten	-10.156	0	-18.567	-18.567	-18.567	-18.567
43 Huisvestingskosten		-50	-51	-51	-51	-51
44 Algemene Kosten	10.006	-2.350	-2.397	-2.397	-2.397	-2.397
49 Doorbelasting middelen	-126.953	-126.281	-106.441	-106.441	-106.441	-106.441
71 Productiekosten Jeugd basis	-1.067	-1.094	-899	-899	-899	-899
72 Productiekosten Algemeen basis	-4.528	-34.500	-16.728	-16.728	-16.728	-16.728
Totaal Lasten	-400.940	-403.568	-385.564	-385.564	-385.564	-385.564
Reserveringen						
60 Reserveringen	-18.617	0	0	0	0	0
Totaal Reserveringen	-18.617	0	0	0	0	0
Totaal 03 Bewaken	5.011	0	0	0	0	0

Jeugd

Kostensoort	Rekening 2015	Primitieve begroting 2016	Raming 2017	Raming 2018	Raming 2019	Raming 2020
04 Jeugd						
Baten						
82 Opbrengsten Jeugd basis	75.363	75.363	168.247	168.247	168.247	168.247
83 Opbrengsten Jeugd additioneel	16		0	0	0	0
88 Overige opbrengsten	350.759	333.500	67.679	67.679	67.679	67.679
89 Bijdragen gemeenten jeugd	9.027.130	9.290.128	9.726.569	9.726.569	9.726.569	9.726.569
90 Resultaat voorgaande jaren	24.360	0	0	0	0	0
Totaal Baten	9.477.628	9.698.991	9.962.495	9.962.495	9.962.495	9.962.495
Lasten						
40 Salarissen en sociale lasten	-5.305.229	-5.581.989	-5.914.580	-5.914.580	-5.914.580	-5.914.580
41 Overige personeelskosten	-156.551	-97.052	-190.370	-190.370	-190.370	-190.370
42 Kapitaallasten	-52.262	-162.234	-167.994	-167.994	-167.994	-167.994
43 Huisvestingskosten	-994.526	-900.150	-619.973	-619.973	-619.973	-619.973
44 Algemene Kosten	-95.725	-119.563	-87.815	-87.815	-87.815	-87.815
49 Doorbelasting middelen	-2.454.304	-2.530.302	-2.667.691	-2.667.691	-2.667.691	-2.667.691
71 Productiekosten Jeugd basis	-282.835	-307.701	-314.072	-314.072	-314.072	-314.072
Totaal Lasten	-9.341.432	-9.698.991	-9.962.495	-9.962.495	-9.962.495	-9.962.495
Totaal 04 Jeugd	136.196	0	0	0	0	0

Additioneel

Kostensoort	Rekening 2015	Primitieve begroting 2016	Raming 2017	Raming 2018	Raming 2019	Raming 2020
05 Additioneel						
Baten						
81 Inwonerbijdrage gemeenten	2.415		0	0	0	0
83 Opbrengsten Jeugd additioneel	2.220.140	1.393.898	2.147.495	2.147.495	2.147.495	2.147.495
85 Opbrengsten Algemeen additioneel	4.735.104	4.670.238	4.854.335	4.854.335	4.854.335	4.854.335
88 Overige opbrengsten	45.631	0	31.389	31.389	31.389	31.389
90 Resultaat voorgaande jaren	-3.496	0	0	0	0	0
Totaal Baten	6.999.794	6.064.136	7.033.219	7.033.219	7.033.219	7.033.219
Lasten						
40 Salarissen en sociale lasten	-4.722.036	-4.103.963	-4.903.654	-4.903.654	-4.903.654	-4.903.654
41 Overige personeelskosten	-481.240	-176.548	-213.107	-213.107	-213.107	-213.107
42 Kapitaallasten	-23.058	-64.483	-63.733	-63.733	-63.733	-63.733
43 Huisvestingskosten	-118.892	-118.447	0	0	0	0
44 Algemene Kosten	-168.307	-135.931	-119.316	-119.316	-119.316	-119.316
49 Doorbelasting middelen	-1.110.794	-990.430	-1.191.035	-1.191.035	-1.191.035	-1.191.035
74 Productiekosten Algemeen additoneel	-282.156	-299.149	-303.332	-303.332	-303.332	-303.332
Totaal Lasten	-6.906.483	-5.888.951	-6.794.176	-6.794.176	-6.794.176	-6.794.176
Reserveringen						
60 Reserveringen	-226.209	-175.185	-239.044	-239.044	-239.044	-239.044
Totaal Reserveringen	-226.209	-175.185	-239.044	-239.044	-239.044	-239.044
Totaal 05 Additioneel	-132.898	0	0	0	0	0

Bedrijfsvoering en middelen

Kostensoort	Rekening 2015	Primitieve begroting 2016	Raming 2017	Raming 2018	Raming 2019	Raming 2020
06 Bedrijfsvoering en middelen						
Baten						
81 Inwonerbijdrage gemeenten	573.944	576.203	724.738	724.738	724.738	724.738
88 Overige opbrengsten	23.123	25.000	25.500	25.500	25.500	25.500
89 Bijdragen gemeenten jeugd	-84.775	-84.775	-335.024	-335.024	-335.024	-335.024
90 Resultaat voorgaande jaren	25.620	0	0	0	0	0
Totaal Baten	537.912	516.428	415.213	415.213	415.213	415.213
Lasten						
40 Salarissen en sociale lasten	-2.159.409	-2.446.864	-2.652.206	-2.652.206	-2.652.206	-2.652.206
41 Overige personeelskosten	-1.740.236	-1.328.264	-1.358.361	-1.358.361	-1.358.361	-1.358.361
42 Kapitaallasten	-404.675	-456.600	-495.567	-495.567	-495.567	-495.567
43 Huisvestingskosten	-605.112	-584.710	-589.764	-589.764	-589.764	-589.764
44 Algemene Kosten	-517.018	-836.181	-756.521	-756.521	-756.521	-756.521
49 Doorbelasting middelen	5.172.034	5.121.191	5.381.106	5.381.106	5.381.106	5.381.106
Totaal Lasten	-254.415	-531.428	-471.313	-471.313	-471.313	-471.313
Reserveringen						
60 Reserveringen	74.765	15.000	56.100	56.100	56.100	56.100
Totaal Reserveringen	74.765	15.000	56.100	56.100	56.100	56.100
Totaal 06 Bedrijfsvoering en middelen	358.262	0	0	0	0	0

2.3 Financiering 2017-2020

Financiering programma Jeugd 2017-2020

Het totaal te financieren bedrag voor de gemeenten is in 2017 gestegen met 2% ten opzichte van 2016. In de jaren erna blijft de 0-lijn gehanteerd.

Jeugd	2017		2018		2019		2020	
	Perc.	totaal	Perc.	totaal	Perc.	totaal	Perc.	totaal
Aa en Hunze	2,52%	237.608	2,52%	237.608	2,52%	237.608	2,52%	237.608
Assen	17,91%	1.688.712	17,91%	1.688.712	17,91%	1.688.712	17,91%	1.688.712
Borger-Odoorn	6,04%	569.504	6,04%	569.504	6,04%	569.504	6,04%	569.504
Coevorden	3,51%	330.954	3,51%	330.954	3,51%	330.954	3,51%	330.954
Emmen	25,82%	2.434.537	25,82%	2.434.537	25,82%	2.434.537	25,82%	2.434.537
Hoogeveen	13,51%	1.273.842	13,51%	1.273.842	13,51%	1.273.842	13,51%	1.273.842
Meppel	3,35%	315.867	3,35%	315.867	3,35%	315.867	3,35%	315.867
Midden-Drenthe	7,78%	733.567	7,78%	733.567	7,78%	733.567	7,78%	733.567
Noordenveld	6,59%	621.363	6,59%	621.363	6,59%	621.363	6,59%	621.363
Tynaarlo	3,33%	313.982	3,33%	313.982	3,33%	313.982	3,33%	313.982
Westerveld	4,17%	393.184	4,17%	393.184	4,17%	393.184	4,17%	393.184
De Wolden	5,47%	<u>515.760</u>	5,47%	<u>515.760</u>	5,47%	<u>515.760</u>	5,47%	<u>515.760</u>
	100,00%	9.428.880	100,00%	9.428.880	100,00%	9.428.880	100,00%	9.428.880

Financiering overige programma's 2017-2020

Het totaal te financieren bedrag voor de gemeenten is in 2017 gestegen met 2% ten opzichte van 2016. In de jaren erna is de 0-lijn gehanteerd. Het aantal inwoners per 1 januari 2015 (488.576) is met 412 inwoners gedaald ten opzichte van 2014 (488.988). De bijdrage is gestegen van € 8,49 (begroting 2016) naar € 8,66 per inwoner. In deze raming is uitgegaan van een gelijk blijvend inwoneraantal. De trend is echter dat het inwoneraantal daalt waardoor de bijdrage per inwoner zal stijgen. Het totaal aan de GGD te betalen bedrag is in deze meerjarenraming constant gehouden.

Overige programma's	inwoners		2017		2018		2019		2020	
	1-1-2015	per inw.	totaal	per inw.	totaal	per inw.	totaal	per inw.	totaal	
Aa en Hunze	25.203	8,66	218.358	8,66	218.358	8,66	218.358	8,66	218.358	
Assen	67.165	8,66	581.914	8,66	581.914	8,66	581.914	8,66	581.914	
Borger-Odoorn	25.502	8,66	220.948	8,66	220.948	8,66	220.948	8,66	220.948	
Coevorden	35.535	8,66	307.874	8,66	307.874	8,66	307.874	8,66	307.874	
Emmen	107.775	8,66	933.758	8,66	933.758	8,66	933.758	8,66	933.758	
Hoogeveen	54.860	8,66	475.305	8,66	475.305	8,66	475.305	8,66	475.305	
Meppel	32.799	8,66	284.169	8,66	284.169	8,66	284.169	8,66	284.169	
Midden-Drenthe	33.284	8,66	288.371	8,66	288.371	8,66	288.371	8,66	288.371	
Noordenveld	31.137	8,66	269.770	8,66	269.770	8,66	269.770	8,66	269.770	
Tynaarlo	32.570	8,66	282.185	8,66	282.185	8,66	282.185	8,66	282.185	
Westerveld	19.085	8,66	165.352	8,66	165.352	8,66	165.352	8,66	165.352	
De Wolden	<u>23.661</u>	8,66	<u>204.998</u>	8,66	<u>204.998</u>	8,66	<u>204.998</u>	8,66	<u>204.998</u>	
	488.576		4.233.000		4.233.000		4.233.000		4.233.000	

2.4 Reserves en voorzieningen 2017-2020

In onderstaande overzichten wordt het meerjarig verloop van de reserves en voorzieningen weergegeven. Het verloop is uitgesplitst in toevoegingen en onttrekkingen per jaar. Het doel, de risicocalculatie en de ontwikkeling wordt per reserve geduid. Tevens is een overzicht van het verloop van de reserves en voorzieningen per programma weergegeven.

	2017	2017			2018		
	Beginstand	Storting	Onttrekking	Eindstand	Storting	Onttrekking	Eindstand
Algemene reserve	99.530	0	0	99.530	0	0	99.530
Risicoreserve	836.858	273.671	-147.055	963.474	273.671	-147.055	1.090.090
Organisatieontwikkeling	114.375	0	0	114.375	0	0	114.375
Egalisatiereserve	730.608	pm	pm	730.608	pm	pm	730.608
Totaal	1.781.371	273.671	-147.055	1.907.987	273.671	-147.055	2.034.603

	2019	2019			2020		
	Beginstand	Storting	Onttrekking	Eindstand	Toevoeging	Onttrekking	Eindstand
Algemene reserve	99.530	0	0	99.530	0	0	99.530
Risicoreserve	1.090.090	273.671	-147.055	1.216.706	273.671	-131.174	1.359.203
Organisatieontwikkeling	114.375	0	0	114.375	0	0	114.375
Egalisatiereserve	730.608	pm	pm	730.608	pm	pm	730.608
Totaal	2.034.603	273.671	-147.055	2.161.219	273.671	-131.174	2.303.716

Algemene reserve

Doel

De algemene reserve is ingesteld voor de dekking van nadelige rekeningresultaten, onvoorziene incidentele uitgaven en andere niet voorziene bedrijfsrisico's, voor zover hierin niet op andere wijze is voorzien. De niet voorziene risico's voor additionele taken, uitgezonderd VTD, worden opgevangen vanuit de Risicoreservering. In de berekening van de beginstand is rekening gehouden met een eenmalige onttrekking ad. € 350.000 in 2016 ten behoeve van het Individueel Keuzebudget (IKB).

Risicocalculatie

Voor deze reserve wordt een maximum aangehouden van 5% van de jaarbegroting van het basistakenpakket. Het maximum voor 2017 bedraagt € 683.094.

Ontwikkelingsplanning

Indien het maximum overschreden wordt, zal het overschot uitgekeerd worden aan de gemeenten conform de verdeelsleutel behorende bij het betreffende boekjaar.

Risicoreservering

Doel

Het opvangen van risico van additioneel werk.

Risicocalculatie

'Personeelsvolume additionele taken per einde jaar' x 'worst-case scenario (=33%)'. De gewenste omvang, conform deze norm, voor 2017 bedraagt € 973.800.

Ontwikkelingsplanning

Indien de gewenste omvang overschreden wordt, zal het overschot uitgekeerd worden aan de gemeenten conform de verdeelsleutel behorende bij het betreffende boekjaar.

Reserve organisatieontwikkeling

Doel

Aansluiten op verwachte – en gesignaleerde ontwikkelingen. Voor organisatieontwikkeling zijn geen structurele posten opgenomen in de begroting. De GGD is een professionele en kennisrijke organisatie die, zeker de komende jaren, een belangrijk kennis- en expertisecentrum van en voor de gemeenten is. Om deze rol te kunnen blijven spelen, is het noodzakelijk om medewerkers en organisatie voortdurend te ontwikkelen.

Risicocalculatie

Realistische inschatting van de te verwachten kosten bij “doel” genoemde onderwerpen en de mogelijk claims.

Ontwikkelingsplanning

Voor organisatieontwikkeling zijn geen structurele posten opgenomen in de begroting. De reserve wordt gevoed wanneer de bedrijfsvoering dat in enig jaar toelaat. GGD moet het zelf inverdiene in de bedrijfsvoering.

Egalisatiereserve

Doel

Ter voorkoming van een piek in de kosten en lasten in de toekomst (egalisatie van de kosten).

Mogelijke claims

Egalisatie van de kosten van drie onderzoeken epidemiologie per vier jaar (€ 48.000), opleiding Geneeskundig Adviseur Gevaarlijke Stoffen (GAGS) (€ 67.000), opleiding forensisch artsen (€ 74.000) en Publieke Gezondheid Asielzoekers (€ 62.000), technische hygiënezorg (THZ) (€ 55.000 t.b.v. 2016), opleiding arts infectieziektenbestrijding (€ 60.000) en VTD (€ 364.000).

Risicocalculatie:

Realistische inschatting van de te verwachten kosten bij “mogelijke claims” genoemde onderwerpen.

Ontwikkelingsplanning:

P.m.

Meerjarenraming 2017-2020 onttrekking/storting reserves per programma

	Raming 2017			Raming 2018		
	storting	onttrekking	saldo	storting	onttrekking	saldo
Programma beschermen	pm	pm	0	pm	pm	0
Programma beschermen derden	0	0	0	0	0	0
Programma bevorderen	0	-56.328	-56.328	0	-56.328	-56.328
Programma bewaken	pm	pm	0	pm	pm	0
Programma jeugd	0	0	0	0	0	0
Programma additioneel	273.671	-34.628	239.043	273.671	-34.628	239.043
Programma bedrijfsvoering en middelen	0	-56.100	-56.100	0	-56.100	-56.100
Totaal	273.671	-147.056	126.615	273.671	-147.056	126.615

	Raming 2019			Raming 2020		
	storting	onttrekking	saldo	storting	onttrekking	saldo
Programma beschermen	pm	pm	0	pm	pm	0
Programma beschermen derden	0	0	0	0	0	0
Programma bevorderen	0	-56.328	-56.328	0	-40.446	-40.446
Programma bewaken	pm	pm	0	pm	pm	0
Programma jeugd	0	0	0	0	0	0
Programma additioneel	273.671	-34.628	239.043	273.671	-34.628	239.043
Programma bedrijfsvoering en middelen	0	-56.100	-56.100	0	-56.100	-56.100
Totaal	273.671	-147.056	126.615	273.671	-131.174	142.497

Bijlage: Verklarende woordenlijst

ABO	Algemeen bestuurlijk overleg
AMV	Alleenstaande minderjarige vreemdeling
AMK	Advies en meldpunt kindermishandeling
ASG	Aanvullende seksuele gezondheid
AZC	Asielzoeker centrum
BCG	Bacillus calmette-guérin (vaccin tegen tuberculose)
BMR	(vaccin tegen) Bof, mazelen en rodehond
BRMO	Bijzonder resistente micro-organismen
BTP	Basistakenpakket
BVD	Bestuurlijk veiligheidsoverleg Drenthe
CB	Consultatiebureau
CJG	Centrum voor Jeugd en Gezin
COA	Centraal orgaan opvang asielzoekers
COL	Centrale opvanglocatie
CRI	Crisis, rampen en Incidenten
DPG	Directeur publieke gezondheid
DRIVE	Drenthe in verandering (organisatieontwikkelingstraject GGD Drenthe)
DTP	(vaccin tegen) Difterie, tetanus, polio
DUO	Dienst uitvoering onderwijs
DVI	Drentse verwijsindex
FMO	Forensisch medisch onderzoek
GGD (Drenthe)	Gemeentelijke gezondheidsdienst (Drenthe)
GGZ	Geestelijke gezondheidszorg
GHOR	Geneeskundige hulpverleningsorganisatie in de regio
GIDS	Gezond in de stad: landelijke stimuleringsprogramma
GIR	Gemeentelijk incidenten registratiesysteem
GROP	GGD rampen opvangplan
HBO	Hoger beroepsonderwijs
HG	Huiselijk geweld
HPV	Humaan papillomavirus
iJGZ	integrale jeugdgezondheidszorg
IZB	Infectieziekten bestrijding
JGZ	Jeugdgezondheidszorg
JOGG	Jongeren op gezond gewicht
KEI	Ketenpartners expertgroep voor integrale zorg
KM	Kindermishandeling
MAZ	Medische arrestanten zorg
MBO	Middelbaar beroepsonderwijs
MMK	Medische milieukunde
MRSA	Meticilline-resistente staphylococcus aureus ('ziekenhuisbacterie')

OGGZ	Openbare geestelijke gezondheidszorg
OTO	Opleiden, trainen, oefenen
P&O	Personeel & organisatie
PGA	Publieke gezondheid asielzoekers
PSH	Psychosociale hulpverlening
PSHi	Psychosociale hulpverlening bij incidenten
PSHOR	Psychosociale hulpverlening bij ongevallen en rampen
RIVM	Rijksinstituut voor volksgezondheid en milieu
RUD	Regionale uitvoeringsdienst
RVK	Raad voor de kindbescherming
RVP	Rijksvaccinatieprogramma
SG	Seksuele gezondheid
SHG	Steunpunt huiselijk geweld
SOA	Seksueel overdraagbare aandoening
SNN	Samenwerkingsverband Noord-Nederland
TBC	Tuberculosebestrijding
THZ	Technische hygiëne zorg
VMBO	Vorbereidend middelbaar beroepsonderwijs
VNN	Verslavingszorg Noord-Nederland
VRD	Veiligheidsregio Drenthe
VTD	Veilig Thuis Drenthe
VWS	Volksgezondheid, welzijn, sport
Wlz	Wet langdurige zorg
Wmo	Wet maatschappelijke ondersteuning
Wpg	Wet publieke gezondheid
WTZi	Wet Toelating Zorginstellingen
ZAT	Zorg advies team